

KANDIDAT

333

PRØVE

JUS2002 1 Pengekravsrett

Emnekode	JUS2002
Vurderingsform	Skriftlig eksamen
Starttid	03.12.2020 08:00
Sluttid	03.12.2020 14:00
Sensurfrist	28.12.2020 22:59
PDF opprettet	12.04.2021 14:51

Seksjon 1

Oppgave	Tittel	Oppgavetype
i	Informasjon	Dokument
1	Del I - teori (vektes 1/2 av total karakter)	Langsvar
2	Del II - praktikum (vektes 1/2 av total karakter)	Langsvar

1 Del I - teori (vektes 1/2 av total karakter)

1) Gi en *sammenlignende* redegjørelse for reglene om regressoppgjøret mellom innfriende kausjonist/garantist og hoveddebitor på den ene siden, og regressoppgjøret mellom innfriende solidaranskyldner og samskyldnerne på den andre siden. Det skal deretter redegjøres for hvordan regresskrav mellom flere skyldnere foreldes.

2) Redegjør for hva konneksitet er, og for innholdet i de reglene på pengekravsrettens område der sontringen mellom konnekse og ukonnekse krav har rettsvirkninger. Redegjør videre for hvorfor konnekse krav vanligvis behandles annerledes enn ukonnekse krav, og gi en begrunnet vurdering av om sontringen er velbegrunnet i alle tilfeller.

3) Gi en *sammenlignende* redegjørelse for de alminnelige forfallsreglene og de særskilte forfallsreglene på pengekravsrettens område. Eksempler på sistnevnte kan *blant annet* være forfallsreglene ved kausjon/garanti, ved motregning, ved forsinkelsesrente, ved foreldelse osv. Drøft avslutningsvis fordeler og ulemper med at reglene om forfall ikke er like i alle sammenhenger.

Teorioppgavene er *alternative*. Bare én av de tre teorioppgavene skal altså besvares. Valget er fritt, og oppgavene anses som likeverdige.

Skriv ditt svar her...

Regressoppgjøret -

1.0 Innledning

De fleste av oss vil finne oss i situasjoner hvor man behøver å ta opp et lån. For å kjøpe en bolig, en bil, eller noe annet. Det kan gjøres selvstendig, eller sammen med andre. For banken som kreditor, er det svært viktig å ha sikkerhet for at pengene skal en dag være tilbakebetalt. De krever renter for tiden de ikke har pengene i hende selv. I tillegg krever de gjerne en sikkerhet for lånet. Det kan enten være en kausjonist som banken kan kreve innfrielse fra, dersom hoveddebitor ikke kan oppfylle. På den andre siden, kan flere debitorer stå som ansvarlige, slik at kreditor har sikkerhet i flere skyldnere. Dette kalles for et sideordnet solidaransvar. På denne måten er kreditor sikret i at pengene skal komme tilbake, til riktig tid.

Ofte skjer det at kun én debitor innfrir for kreditor, eller at kausjonisten må innfri på vegne av hoveddebitor. I etterkant skjer noe som kalles for regressoppgjøret.

Kausjonisten krever da at hoveddebitor skal betale det tilsvarende som han måtte

innfri tilbake. Den innfriende debitoren krever at de andre samskyldnerne skal betale sin ansvarlige del, slik at fordelingen mellom solidarskyldnerne igjen blir likt.

I denne oppgaven vil jeg redegjøre for de ulike reglene for regressoppgjøret. Her vil det fokuseres på reglene for de innfriende partene - den innfriende kausjonisten og den innfriende hoveddebitoren. Jeg vil redegjøre for hvilke regler som gjelder for de ulike formene, og deretter sammenligne disse. Til slutt vil jeg redegjøre for foreldelse av regresskrav mellom flere skyldnere.

2.0 Regressoppgjøret mellom innfriende kausjonist/garantist og hoveddebitor

2.1 Kausjonistens ansvar

Kausjonistens ansvar kalles også for et garantiansvar, og kausjonisten kan også kalles for garantisten. På denne måten *garanterer* kausjonisten for at innfrielse vil skje, dersom hoveddebitor ikke klarer å innfri kravet. For at kausjonisten skal måtte innfri, er forutsetningen at det er skjedd et betalingsmislighold, og at kravet er forfalt. Ansvar som kausjonisten/garantisten har kalles gjerne for «aksessorisk», på grunn av deres «nære tilknytning til og avhengighet av hoveddebitors ansvar» (Bergsåker, 2020, s. 139).

De forskjellige heftelsesformene for garantiansvar kalles for simpel kausjon og selvskyldnerkausjon. En simpel kausjonist har kun ansvar for debtors betalingsevne. En selvskyldnerkausjonist er ansvarlig for både betalingsevne og vilje.

2.2 Reglene for regressoppgjøret

Det finnes ingen lovfestet regressrett for den innfriende kausjonisten. Likevel er det vanlig at kausjonisten gis full regressrett mot hoveddebitor. Det betyr at den innfriende kausjonisten vanligvis har rett til å kreve oppfyllelse av den opprinnelige debitoren, altså hoveddebitor. Det anses som en «deklaratorisk sedvanerettsregel», den regressretten kausjonisten har (Bergsåker, 2020, s. 146).

Regressoppgjøret for kausjonisten gjøres ofte i sammenheng med begrepene *cessio legis* og *subrogasjon*. Det kan hentes sammenligninger fra direktekravsregelen i kjøpslovens § 84, hvor subrogasjon betyr å inntre i noen andres krav. I regressoppgjøret mot hoveddebitor, trer kausjonisten på en måte inn i kreditors posisjon. Kausjonistens regresskrav har på denne måten flere felles egenskaper med den opprinnelige kreditoren, angående kravet mot hoveddebitor.

Kausjonistens regresskrav ved *cessio legis* og subrogasjon kommer til uttrykk i finansavtalelovens § 70. Det fremgår av bestemmelsens første ledd at kausjonisten trer «etter alminnelige regler inn i kredittavtalen og de sikkerhetene som er stilt for kredittgiverens fordring». Ordlyden tilsier at kausjonisten får de samme rettighetene som kreditor av fordringen.

Høyesterett tolket finansavtalelovens bestemmelse på samme måte. Her fastslo førstvoterende at «kausjonisten kan benytte seg av de samme sikkerhetene som långiver kunne før innfrielsen», jf. HR-2018-2396-A

3.0 Regressoppgjøret mellom innfriende solidar skyldner og samskyldnerne

3.1 Solidar skyldnerens ansvar

Den deklarasjoniske hovedregelen og det rettslige utgangspunktet er i norsk rett *solidaransvar*. Det innebærer at flere debitorer hefter på lik linje overfor en felles fordring. Det kalles for et sideordnet solidaransvar. Kreditor har i denne situasjonen stor sikkerhet for kravet, da han kan kreve innfrielse av en valgfri kreditor. Dersom kreditor ber om innfrielse fra en av samskyldnerne, er den utvalgte debitoren pliktig til å oppfylle på vegne av alle debitorerne.

3.2 Reglene for regressoppgjøret

Solidar skyldnerens regressoppgjør er hjemlet i sedvaneretten. Det følger av «alminnelige rettsgrunnsetninger» at den som har dekket noen annens forpliktelse, har normalt i utgangspunktet et «regresskrav i behold», jf. Rt. 1997 s. 1029.

Gjeldsbrevloven av 1939 (gbl.) gir uttrykk for sedvanerettslige regelen i § 2 andre ledd. Her fastslås det at regresskreditor kan søke tilbake «hjá kvar» etter «rettshøvet mellom dei». Ordlyden tilsier at regresskreditor kan kreve innfrielse av «hver enkelt», etter rettsforholdet debitorerne i mellom. Her siktes det mot heftelsesformen innad.

Heftelsesformen innad er *prinsipalt proratarisk* og *subsidiært solidarisk* (Bergsåker, 2020, s. 137):

Prinsipalt proratarisk betyr at hver enkelt debitor er ansvarlig for hver sin brøkdel av fordringen. Summen av andelene må være lik den totale størrelsen av fordringen. Et eksempel på dette er at debitorerne A, B og C har tatt opp et lån på 1.000.000 kroner. Debitor A er ansvarlig for 1/2 av lånet, som tilsvarer 500.000. Debitorerne B og C er ansvarlig for hver sin fjerdedel, som tilsvarer 250.000 kroner hver. Dette er en

proratarisk fordeling av ansvaret.

Subsidiært solidarisk betyr at dersom en av debitorerne ikke kan innfri i regressoppgjøret, deles den gjenstående debitorens ansvarsdel på de andre debitorerne, etter heftelsesbrøkene som er gitt ved avtaleinngåelsen.

Jeg bruker eksempelet som er gitt overfor. Debitor C har gått konkurs, og kan dermed ikke innfri sin del av regressoppgjøres som debitor A krever. Dermed må debitor Cs del deles på debitorerne A og B etter de opprinnelige brøkene. As ansvarsdel er dobbelt så stor som Bs, og må derfor være solidarisk ansvarlig for dobbelt så mye som B. Det betyr at Cs andel på 250.000 kroner må deles på tre, som blir ca. 83.500. A kan dermed kreve ca. 333.500 kroner i regress fra B.

4.0 Sammenligning

Det finnes flere likheter og ulikheter mellom de forskjellige regressoppgjørene, ut i fra hvilken heftelsesform den innfrieende debitoren gjør på vegne av hoveddebitoren.

Likhetene mellom regressreglene er at de begge stammer fra en alminnelig sedvanerettslig regel. Den som innfrir har i bunn og grunn et regresskrav i behold. Det finnes støtte for den alminnelige regelen i flere lover. Her sikres det at den innfrieende kausjonisten eller solidariskyldneren har rett på å få tilbake midler som de ikke er ansvarlige for.

Ulikhetene mellom regressoppgjøret er blant annet måten oppgjøret foretas og hvor mye som kreves av regresskreditoren i regressoppgjøret.

Kausjonisten trer på en måte inn i kreditors krav mot hoveddebitor, som et resultat av subrogasjonsregelen og cessio legis. Kausjonisten får på denne måten en helt annen rolle i regressoppgjøret enn en solidariskyldner. Oppgjøret består kun mellom to parter, hvor regresskreditor som kausjonist krever inn hele innfrielsen som han har foretatt på vegne av hoveddebitoren.

Solidarskyldneren krever av sine samskyldnere, som kan være to eller flere. Det er oftest flere enn to samskyldnere i det sideordnede solidaransvaret. Regresskreditor krever etter det proratariske ansvaret, hvor hver av samskyldnerne skal hefte for sin brøkdel av ansvaret. Solidariskyldneren kan aldri kreve en av sine samskyldnere for hele innfrielsen, på vegne av alle regressdebitorerne. Dette er en klar forskjell fra kausjonistens regresskrav, som kreve hele innfrielsessummen av regressdebitoren.

5.0 Foreldelse av regresskrav

Foreldelsesreglene hjemles i lov av 18. mai 1979 om foreldelse av fordringer (heretter fl.). Det fremgår av fl. § 8 første ledd at den innfriende debtors regresskrav «foreldes mot medskyldner 1 år etter innfrielsen». Fristen til å fremme et regresskrav er med andre ord ett år. Denne regelen passer best til solidariskyldnerens regresskrav, som har innfridd på vegne av flere skyldnere overfor fordringshaveren.

For kausjonistens regresskrav, kan regresskreditoren utnytte den gjenstående foreldelsesfristen som finnes mellom den opprinnelige kreditor og regressdebitor (Bergsåker, 2020, s. 159). Det fremgår indirekte av fl. § 8 andre punktum. Det er et resultat av subrogasjonsregelen og cessio legis, hvor den innfriende kausjonisten inntreer i den opprinnelige kreditors krav mot hoveddebitoren. Foreldelsesfristen for kausjonistens regresskrav tilsvarende derfor etter den opprinnelige kreditors foreldelsesfrist mot hoveddebitor. Denne fristen fremgår av fl. § 2, hvor den alminnelige fristen er 3 år.

Kildehenvisninger:

- Bergsåker, Trygve (2020). *Pengekravsrett* (4. utg.). Gyldendal Forlag AS

2 Del II - praktikum (vektes 1/2 av total karakter)

Drøft og avgjør tvistene som finnes i oppgavetekstens del II, ved å ta stilling til alle krav og rettslige spørsmål som oppgavens faktum foranlediger, så vel de prinsipale som de subsidiære. I den grad det er relevant å ta stilling til størrelsen på pengekravene i oppgaven skal riktig beløp angis av kandidatene.

OBS! Kandidatene skal kun drøfte de pengekravsrettslige problemstillingene som oppgavens faktum reiser. Det skal derfor forutsettes at krav som bygger på mislighold har kontraktsrettslig grunnlag.

Skriv ditt svar her...

Det foreliggende faktum foranlediger tre ulike tvister. Disse vil følgelig bli redegjort hver for seg.

Tvist 1

Det foreligger en tvist mellom Båtbryggeriet AS (heretter BB) v/ Tobias Holm, og Crazyfjord AS (heretter CF) v/ Peder Ås.

CF bestilte den 1. november 2017 en håndlaget seilbåt av tre, av BB. Kjøpet ble forhåndsbetalt med 500.000 kroner, av den totale kjøpesummen på 2 millioner. Leveringsdatoen som ble avtalt den 1. november 2019 ble utsatt til 1. mars 2020, da BB hadde problemer med produksjonen av seibåten. BB misligholdte avtalen, da de ikke fikk levert til den gitte leveringsdatoen. Peder Ås krevde på vegne av CF hele det innbetalte forskuddet tilbakebetalt. Tobias Holm avviste dette, og hevdet at tilbakebetalingskravet var foreldet.

Den rettslige problemstillingen er om tilbakebetalingskravet til CF var foreldet.

Rettslig grunnlag for løsningen er lov av 18. mai 1979 om foreldelse av fordringer (heretter fl.). Det følger av fl. § 28 nr. 1 første punktum at loven er ufravikelig i debitors favør. Ordlyden tilsier at reglene i denne loven ikke kan fravikes, da det ville vært til ugunst for skyldneren.

Det første som må tas stilling til er foreldelsesfristens utgangspunkt. Spørsmålet er altså når fristen starter å løpe.

Det fremgår av fl. § 3 nr. 1 at foreldelsesfristen løper fra den dagen «da fordringshaveren tidligst har rett til å kreve oppfyllelse». Ordlyden tilsier at fristens utgangspunkt er den dagen kreditor tidligst kan kreve betaling fra debitor.

Spørsmålet er da når CF «tidligst kan kreve oppfyllelse».

Tobias hevder at fordringen er foreldet den 1. november 2020. En alminnelig tolkning av dette tilsier at Tobias mener at Peder «tidligst kan kreve oppfyllelse» dagen etter 1. november 2017, da avtalen først ble inngått. Tilbakebetalingskravet av hele det innbetalte forskuddet på 500.000 kroner, ble fremmet den 15. november 2020 av Peder.

Peder innvendte til dette at det innbetalte forskuddet måtte anses som et lån til BB, ihvertfall etter reforhandlingen etter Lars Holms død. En alminnelig tolkning tilsier at Peder mener at han «tidligst kan kreve oppfyllelse» etter den 2. januar 2019, ved fastsettelsen av den nye avtalen.

Spørsmålet er da hvilket tidspunkt som skal legges til grunn for fristens utgangspunkt.

På den ene siden er det rimelig at fristens utgangspunkt er ved den første avtaleinngåelsen tilbake i november 2017. Det var da den opprinnelige avtalen mellom partene først ble stiftet. Dette taler for at fristutgangspunktet er 2. november 2017.

På den andre siden vil reforhandlingsdatoen den 2. januar 2019 være et rimelig fristutgangspunkt. Begge partene ble da enige om tilleggsfristen som førte til utsatt leveringsdato. De ble også enige om den endrede kjøpesummen på 1.500.000 kroner, og tilbakebetaling av de forhåndsbetalte 500.000 kronene innen den nye leveringsfristen. Peder gjorde det klart ved reforhandlingene at levering etter 1. mars 2020 ville spolere hele sommersesongen samme året, og at poenget med å kjøpe båten ville da være borte. Dette taler for at fristutgangspunktet er 2. januar 2019.

Den nye reforhandlingen den 2. januar 2019 stiller også Tobias og BB i en bedre situasjon, da de ellers ville misligholdt avtalen enda tidligere.

I tillegg informerte Tobias Peder om at de hadde likviditetsproblemer ved avtaleinngåelsen i 2017. De ønsket ikke å ta opp flere lån i banken, og krevde derfor forhåndsbetaling, noe Peder godtok. Det var et krav i avtalen at 500.000 måtte betales som et forskudd for at byggingen av båten kunne starte. Ettersom bakgrunnen for forhåndsbetalingen var at de ikke ønsket å ta opp flere lån i banken, er det rimelig å anse forhåndsbetalingen som en form av et slags "lån". BB kunne ikke starte byggingen før forhåndsbetalingen skjedde, som tyder på at det var nødvendige midler for at båten kunne bygges.

Det ville vært urimelig om Tobias og BB kunne tjene fordeler på å misligholde avtalen. De var heldige da Peder og CF tilbudte en tilleggsfrist, hvor de nye betingelsene ble godkjent at Tobias selv. Fra dette synet kan det vanskelig sees at fristen starter å løpe allerede den 1. november 2017. Særlig når nesten hele avtalen ble endret. Da må avtalen kunne anses som utbedret og ny.

Konklusjonen er derfor at fristens utgangspunkt er 3. januar 2019.

Videre er spørsmålet hvor lang fristen er.

Det fremgår av fl. § 2 at den alminnelige foreldelsesfristens lengde er 3 år. Det betyr at krav er foreldet tre år etter fristens utgangspunkt, jf. § 3 nr. 1.

Det ble lagt til grunn at fristens utgangspunkt er 3. januar 2019, dagen etter

reforhandlingene av leveringsfrist og kjøpesum. Foreldelsesfristen er da ikke utgått den 15. november 2020.

Konklusjonen er at tilbakebetalingskravet ikke er foreldet.

Videre må det avgjøres om tilbakebetaling faktisk kan skje.

Det følger av faktum at Peder hevet avtalen, i forkant av tilbakebetalingskravet. På bakgrunn av alminnelige kontraktsrettslige regler og prinsipper, er rettsvirkningen av heving at kjøpesummen skal tilbakebetales i sin helhet. Det følger av kjøpslovens § 64 andre ledd.

Tobias og BB misligholdte også avtalen her, i den forstand av at de heller ikke hadde tilbakebetalt forskuddet innen den avtalte leveringsdatoen. Peder kan på bakgrunn av dette kreve den forhåndsbetalte summen på 500.000 kroner tilbakebetalt.

Tvist 2

Det foreligger en tvist mellom Fjordgløtt AS (heretter FG) v/ Marte Kirkerud, og Båtbryggeriet (heretter BB) v/ Tobias Holm.

FG inngikk den 1. september 2017 en avtale med BB, om kjøp og tilvirkning av 10 småbåter formet som ulike dyr. Dette krevde håndverkerekspertise som kun Lars Holm hadde. FG betalte hele kjøpesummen på 400.000 i forskudd, etter et press fra Tobias. Da det senere viste seg at båtene hadde flere vesentlige mangler, fremmet Marte den 3. desember 2020 et hevingskrav, og krevde kjøpesummen tilbakebetalt. Tobias avviste dette, og hevdet også at Martes krav var foreldet.

Den rettslige problemstillingen er da om tilbakebetalingskravet til Marte var foreldet.

Rettslig grunnlag for løsningen er også her foreldelsesloven av 1979 (heretter fl.). Loven er ufravikelig i debtors favør, jf. tvist 1.

Det første som må tas stilling til er foreldelsesfristens utgangspunkt. Spørsmålet er altså når fristen starter å løpe.

Det fremgår av fl. § 3 nr. 1 at foreldelsesfristen løper fra den dagen «da fordringshaveren tidligst har rett til å kreve oppfyllelse». Ordlyden tilsier at fristens utgangspunkt er den dagen kreditor tidligst kan kreve betaling fra debitor.

Spørsmålet er da når Marte på vegne av FG «tidligst kan kreve oppfyllelse».

Tobias hevder at tidspunktene for avtaleinngåelsen den 1. september 2017, og leveringens 3. desember 2017, er begge for mer enn tre år siden. Dersom noen av disse tidspunktene er fristutgangspunktet, vil fristen i begge tilfeller være foreldet den 3. desember 2020.

Marte innvender at fristen begynte å løpe da mangelen først viste seg, den 1. september 2020. Foreldelsesfristen vil da ikke være utgått før 1. september 2023.

Spørsmålet videre er hvilket tidspunkt som skal legges til grunn som fristens utgangspunkt.

I det alminnelige avtaletilfelle, vil avtaleinngåelsen den 1. september 2017 være utgangspunktet for foreldelsesfristen. Det er da avtalen først ble stiftet. Det er etter denne datoen Marte «tidligst kan kreve oppfyllelse», i form av tilbakebetaling. Dette tidspunktet taler for at kravet er foreldet.

Marte hevder at fristens utgangspunkt begynte da mangelen viste seg, altså ved mislighold.

Spørsmålet er da om kravene oppstod som følge av mislighold.

Det fremgår av fl. § 3 nr. 2 at «for krav som oppstår ved mislighold, regnes foreldelsesfristen fra den dag da misligholdet inntreffer». Ordlyden tilsier at foreldelsesfristens utgangspunkt ved mislighold, starter å løpe da misligholdet blir oppdaget.

Det kan klart argumenteres for at hevings- og tilbakebetalingskravet oppstod som en følge av mislighold. Båtene viste seg å ha flere vesentlige mangler, som ble stadfestet da Marte fikk båtene inspisert av en takstmann. Rapporten fra takstmannen ble datert 1. september 2020.

Det finnes ingen holdepunkter i faktum som tilsier at Marte og FG visste om at Tobias hadde byttet importsted, fra Tyskland til Kina. Det var de samme båtene, men båtene fra Kina var betydelig billigere. Importen fra Kina tilsvarte kun en brøkdel av prisen som ved importen fra Tyskland. En alminnelig forståelse tilsier at Tobias av

lojalitetshensyn burde informert Marte og FG om bytte av leverandør.

Marte hadde i forkant av takstrappen mottatt flere klager på båtene fra kunder og vaktmesteren de siste årene. Blant annet tok de inn vann, setene var sprukne, treverket var råttent og luktet dårlig. Ettersom Tobias byttet leverandør av båtene til en brøkdel av den opprinnelige prisen, kan det tilsi at produktene var betydelig dårligere fra Kina enn fra Tyskland.

I tillegg, skulle båtene som Marte bestilte ha utforminger som svaner og andre dyr. Lars Holm hadde mye erfaring med slike tilpasninger, da han hadde store håndverkererfaringer som jobben krevde. Da Lars fikk hjerteinfarkt i november 2017, kunne ikke han gjennomføre utformingene av båtene når han sluttet i bedriften. Det finnes heller ikke her noen holdepunkter for at Marte visste om at Lars

Marte hadde en berettiget forventning om at båtene skulle tilsvare det hun bestilte seg. Det gjorde de ikke. BB brukte billigere materialer. Lars Holm, som var deres mest erfarne og fremste håndverker, utførte ikke jobben. Marte hadde ingen grunn til å fremme krav mot BB, før hun visste om at manglene fantes.

Konklusjonen er dermed at Marte fremmet krav hevings- og tilbakebetalingskravet, følge av mislighold. Foreldelsesfristen starter dermed å løpe den 1. september 2020.

Det følger av fl. § 3 at fristens alminnelige lengde er tre år. Foreldelsesfristen er dermed ikke utgått, når Marte fremmer kravene den 3. desember 2020.

Konklusjonen er at tilbakebetalingskravet ikke er foreldet.

Som slått fast i tvist 1, er rettsvirkningene av heving at kjøpesummen skal tilbakebetales i sin helhet. Dette følger av alminnelige kontraktsrettslige prinsipper. Marte kan dermed kreve de forhåndsbetalte 400.000 kronene tilbakebetalt.

Ettersom tilbakebetalingskravet ikke er foreldet, ser jeg ikke grunn til å ta stilling til spørsmålet om tilleggsfrist etter fl. § 10.

Tvist 3

Det foreligger en tvist mellom Lånehaien AS (heretter LH) og Peder Ås.

GK Rør AS utførte rørleggerarbeid i boligen til Peder Ås. De avtalte at Peder skulle få betalingshenstand på vederlaget, som var på 60.000 kroner. Det skulle nedbetales 12 månedsavdrag på 5000 kroner, uten renter og omkostninger. GK Rør overdro kravet på betaling de hadde på Peder, til Lånehaien den 1. august 2019. Lånehaien krevde at Peder innfridde hele betalingen på 60.000 kroner innen 1. september 2019. Til dette innvendte Peder at avtalen med GK Rør og betalingshenstanden fortsatt gjaldt. Den første problemstillingen er da om Lånehaien kan kreve førtidig forfall av Peder.

Peder mente at han kunne motregne med 30.000 kroner, som en følge av mangelfullt rørleggerarbeid.

Den andre problemstillingen er da om Peder kan motregne i betalingshenstanden på 60.000 kroner.

Problemstillingene vil følgelig bli redegjort hver for seg.

Først behandler jeg Lånehaiens krav på førtidig forfall.

Det er et alminnelig prinsipp at kreditor har rett til full innfrielse før den fastsatte tiden. Dette gjelder selv om en fast avdragsordning er fastsatt. Dette fremgår av finansavtalelovens § 52 første ledd litra a.

Bestemmelsen fastslår at «kredittgiveren kan kreve at kreditten blir innfridd før forfallstiden dersom kredittkunden vesentlig misligholder avtalen», jf. finansavtl. § 52 første ledd litra a. Ordlyden tilsier at kreditor kan kreve førtidig forfall dersom debitor har vesentlig betalingsmisligholdt forpliktelsen.

Det finnes ingen holdepunkter i faktum for at Peder har misligholdt betalingsplikten sin. Ifølge avtalen, har ikke frigjøringstiden for kravet kommet før 1. september 2019, da Peder skulle starte å nedbetale på vederlaget med månedlige nedbetalinger. Lånehaien krevde full innfrielse den 1. september 2019.

Av reelle hensyn, ville det vært urimelig om Lånehaien kunne krevd full innfrielse av Peder uten særlig lang forvarsel. Peder har på ingen måte misligholdt avtalen. En rimelig forståelse tilsier at Lånehaien ikke kan kreve førtidig forfall.

Konklusjonen er at Lånehaien ikke har krav på førtidig forfall av Peder.

Jeg går så videre til å behandle om Peder kan motregne med 30.000 i

betalingshenstanden på 60.000.

Lov av 17. februar 1939 om gjeldsbrev (heretter gbl.) kommer til anvendelse ved «gjeldsbrev». Loven har ingen uttrykkelig definisjon på begrepet. Forarbeidene la til grunn at det kan kalles et gjeldsbrev dersom det er «skriftlig» og «i det ytre selvstendig», jf. NUT 1935:1. Det må også «omhandle penger».

Ordlyden av «i det ytre selvstendig» tilsier at forpliktelsen må være ubetinget (Bergsåker, 2020, s. 26). Det betyr at det ikke er et gjeldsbrev dersom pengedebitor får noe igjen for betalingsforpliktelsen.

I denne saken får Peder rørleggertjenester i gjengjeld for nedbetalingen. Dermed er det ut i fra forarbeidenes definisjon ikke et gjeldsbrev.

Det som ikke inngår i betegnelsen gjeldsbrev, kalles for «muntlige fordringer». Det omfatter uformell gjeld uten noen særlig form for skriftlig grunnlag (Bergsåker, 2020, s. 32). Rettspraksis og forarbeidene har åpnet for en analogisk anvendelse av lovens kapittel 1 og 3, ved muntlige fordringer, jf. Rt. 1992 s. 504. Gjeldsbrevloven kommer derfor til anvendelse, da dette er en enkel fordring.

I denne saken er det tale om en muntlig/enkel fordring, da nedbetalingen ikke er «i det ytre selvstendig». Gjeldsbrevlovens kapitler 1 og 3 får dermed anvendelse.

Det fremgår av gbl. § 25 at «Når nokon avhender eit enkelt gjeldsbrev, får ikkje mottakaren betre rett enn avhendaren», om ikke annet følger av avtale. Ordlyden tilsier at Peder som debitor har motregningsrett overfor cesjonaren Lånhaien, med krav han hadde på cedenten GK Rør AS.

Spørsmålet er som annet følger av avtale.

Lånhaien anfører at Peder hadde fraskrevet seg retten til å påberope seg innsigelser fra det underliggende forholdet.

Ved avtaleinngåelsen om betalingshenstand mellom GK Rør og Peder Ås, ble det spesifisert at firmaets utestående fordringer rutinemessig ble overdratt til ulike kredittfirmaer, og at «mangelsinnsigelser mot vederlagskravene ikke kan gjøres gjeldende mot erverver».

Denne spesifiseringen i avtalen tilsier at det var enighet mellom partene at Peder ikke kunne reise mangelsinnsigelser mot erververen av kravet. Peder kan dermed ikke motregne i betalingshenstanden, på bakgrunn av mangelfullt rørleggerarbeid.

Konklusjonen er at Peder ikke kan motregne i betalingshenstanden.

Jeg behandler motregningskravet subsidiært, forutsatt at Peder har motregningsrett på Lånhaiens krav.

Lånhaien stilte seg avvisende til Peders motregningspåstander, og anfører at de hadde kjøpt fordringen fra GK Rør i god tro.

Først må det tas stilling til om kravene er konnekse, jf. Rt. 1992 s. 504.

TIDSNØD

Tilknytningsforhold mellom kravene: ja, de går ut på det samme, nemlig rørleggerarbeidet.

Fremmer motregningskrav som følge av krav til Lånhaien - gbl. § 26

Kildehenvisninger

- Bergsåker, Trygve (2020). *Pengekravsrett* (4. utg.). Gyldendal Forlag AS